

Strategipapir 2021-2023

Center for
Sundhedsfilosofi og Etik

Center for
Sundhedsfilosofi og Etik

marts 2021

Baggrund

Etiske, eksistentielle og metodiske problemstillinger spiller en stor rolle i sundhedsvæsenet. De må forventes at få en endnu større betydning som følge af udviklingen af personlig medicin og velfærdsteknologi, brugen af kunstig intelligens, nødvendigheden af prioritering af behandlingstilbud, flere sårbare patienter m.m. Der er samtidig et erkendt behov for at ruste de sundhedsprofessionelle bedre til at håndtere etiske og videnskabsteoretiske udfordringer. For selv om der findes kurser i etik og videnskabsteori for medicinstuderende m.fl., og forskellige former for samarbejde mellem humanistiske forskere og forskere fra sundhedsvidenskab, er den eksisterende struktur ikke tilstrækkelig til at imødekomme behovet. Der er brug for større grad af etisk og videnskabsteoretisk forskningsbaseret praksis, uddannelse, forskning og rådgivning inden for det sundhedsvidenskabelige felt, og bedre koordinering af de forskellige aktiviteter.

Der er i de senere år udviklet en betydelig ekspertise inden for forskellige former for sundhedsrelateret filosofi i en række miljøer på HUM og SUND, men der er behov for koordinering og sparring mellem forskerne i sundhedsfilosofi, men også mellem forskere og andre aktører inden for det sundhedsfaglige område med etiske og videnskabsteoretiske behov.

Centeret for Sundhedsfilosofi og Etik udgør rammen om et samarbejde mellem filosofimiljøet ved HUM/IKV, SUND (begge SDU) samt OUH, som gør det muligt at opnå en national førerposition inden for sundhedsfilosofi og etik, både når det gælder uddannelse og forskning. Centeret tilbyder koordinering af forskning inden for sundhedsfilosofi og uddannelses- og rådgivningstilbud inden for etik, filosofisk metode og videnskabsteori. Forskning under Centeret fokuserer ikke på traditionelle bioetiske emner, men retter sig derimod mod forståelsen og håndteringen af komplekse dilemmaer, beslutnings- og prioriteringsprocesser, sådan som de forekommer i klinisk praksis og andre sundhedsfaglige sammenhænge.

Centerets målsætning

Centeret har tre helt overordnede strategiske målsætninger:

- At danne rammen om forskning og undervisning af høj kvalitet indenfor sundhedsfilosofi og etik
- At etablere et fremtidssikret forskningssamarbejde imellem relevante forskere fra Det Humanistiske Fakultet (SDU) og Det Sundhedsfaglige Fakultet (SDU), samt klinikere fra OUH
- At gøre Centeret til den førende stemme i Danmark i forhold til spørgsmål om sundhedsfilosofi og sundhedsetik

For at Centeret succesfuldt kan forfølge sine overordnede målsætninger, er det nødvendigt at konsolidere Centeret og styrke dets position i det danske forskningslandskab. Strategien for de næste tre år er udviklet med dette mål for øje, og den er specificeret indenfor tre områder, henholdsvis i) forskning, ii) undervisning og iii) Centerets organisation og formidling. Mere udfoldede beskrivelser af målsætningerne for de tre områder samt centrale milepæle er specificeret nedenfor. Strategipapir gælder for Center for Sundhedsfilosofi og Etik i perioden 2021-2023.

Strategi 2021-2023

i) Forskning: Øge HUM-SUND samarbejde samt tiltrække ekstern finansiering

Centerets forskningsmæssige profil vil i udgangspunktet samle sig om fire (overlappende) hovedområder som er hhv. 1) etik i medicinsk praksis; 2) sundhedsfaglig videnskabsteori og forskningsetik; 3) sundhedsbegreber, velfærd og sundhedsfremme samt 4) prioritering, ulighed og sociale aspekter af sundhed. Men Centeret kan derudover facilitere forskning inden for alle sundhedsfilosofiske og -etiske problemstillinger og vil i stort omfang have en bottom-up tilgang, hvor forskernes ideer og projekter er med til at definere Centerets hovedområder.

Centeret fungerer som ramme om forskningsprojekter inden for sundhedsfilosofi, og det sikrer dermed projekterne en solid forskningsmæssig forankring og optimale betingelser for tværfagligt samarbejde. Centeret skal desuden være vært for ph.d.- og post doc-studerende, gerne med projekter i tematiske klynger. Den fysiske flytning af SUND fra Winsløwparken til Campus åbner en særlig god mulighed for at styrke eksisterende tværfaglige forskningssamarbejder og igangsætte nye.

Det har afgørende betydning for Centeret, at der tiltrækkes ekstern forskningsfinansiering. Det er således en vigtig målsætning for Centeret, at det skal danne afsæt for ansøgninger indenfor dets område. Ansøgninger kan rettes mod råd og fonde inden for både det humanistisk-samfundsvidenskabelige og det sundhedsvidenskabelige hovedområde, fx Det Frie Forskningsråd, Innovationsfonden, VELUX Fonden samt andre private fonde som Trygfonden og Novo Nordisk fonden.

Da det er en udfordring at finde virkemidler som er tilpasset tværfaglige ansøgninger, er det en selvstændig del af Centerets målsætning at øge dialogen med fonde om en større imødekommenhed for tværfaglige projekter; en opgave som centerets ledelse vil tage op i de kommende år.

Det er desuden en central målsætning at øge samarbejde mellem forskere fra SUND og HUM, herunder at skabe en tættere kontakt mellem forskere og klinisk praksis samt sikre en bred inddragelse af sundhedsfaglige aktører. Et sådant tværfagligt og tværsektorielt samarbejde er afgørende for at sikre de optimale betingelser for succesfulde forskningsprojekter indenfor Centerets område.

For at skabe de rigtige kontakter arbejder Centeret også løbende på at udvide samarbejdet med relevante forskningspartnere inden for sundhedsfilosofi i Danmark. I perioden skal det desuden undersøges, om Centeret bør etablere en videnskabelig referencegruppe, enten national eller international. En national gruppe ville kunne hjælpe med at sikre Centerets samarbejde i Danmark, mens en international ville give større videnskabelig gennemslagskraft. Det medtænkes at nordiske samarbejder er særlig relevante og centrale for Centerets interesseområde.

Milepæle

- At udvide og konsolidere samarbejde mellem HUM, SUND og OUH indenfor Centerets område (*centerledelse i samarbejde med projektledergruppen*)
- At indsende mindst 5 større forskningsansøgninger til eksterne fonde indenfor sundhedsfilosofi og etik hvert år (*forskernes ideer understøttes af Centeret i en bottom-up proces*)
- At løbende udvide det nationale samarbejde inden for sundhedsfilosofi og løbende at invitere internationale topforskere til at afholde fx seminarer eller masterclasses i center-regi (*initiativ hos både forskere og centerledelse; koordineres gennem Centeret*)
- At etablere et advisory board af topforskere indenfor sundhedsfilosofi (*initiativ hos forskere og projektledere; koordineres gennem Centeret*)

ii) Uddannelse: Styrke undervisningstilbud i Sundhedsfilosofi på HUM og SUND

HUM og SUND har allerede mange stærke samarbejder om uddannelse. Centerets målsætning i de kommende år er at bidrage til dette samarbejde ved at tydeliggøre Centerets særlig styrker indenfor undervisning i fx forsknings- og sundhedsetik, videnskabsteori, videnskabelig metode, anvendelsen af filosofiske metoder i empirisk forskning mv. Målet er at blive den centrale instans for rådgivning om og udbud af undervisning inden for disse områder. Centeret kan bidrage i forhold til enkelte kursusdele, moduler eller hele kurser.

I 2021 er det derfor en særlig målsætning at udarbejde et katalog over Centerets undervisningskompetencer til hjælp for nuværende og kommende samarbejdspartnere på uddannelsesområdet. Vi vil desuden ligeledes løbende afsøge behovet for nye kurser indenfor sundhedsfilosofi på HUM og SUND, og hvis der viser sig et sådan behov, vil vi udvikle de sådanne kurser sammen med relevante partnere. Vi vil på samme måde orientere os om behovet for efter/videreuddannelse indenfor sundhedsfilosofi på nationalt plan. Her har vi fordel af at kunne trække på IKVs store erfaring på området for efter/videreuddannelse.

Milepæle

- At synliggøre Centerets særlige kompetencer inden for undervisning i sundhedsfilosofi og etik (*filosofi-faggruppe og interesserede projektledere*)
- At blive det centrale sted for rådgivning om og udbud af undervisning i sundhedsfilosofi og etik (*koordineres af Centerledelsen*)
- At løbende udvikle og udbyde relevante BA, KA og ph.d.-kurser på HUM og SUND (*koordineres af Centerledelsen*)
- At udvikle efter/videreuddannelse indenfor sundhedsfilosofi med national rækkevidde (*koordineres af Centerledelsen*)

iii) Udvide og konsolidere Centeret

Den sidste delmålsætning er at fortsætte konsolideringen og udvikling af Centeret. Et vigtigt punkt under denne målsætning er en øget kvalificering af centerledelsen og en løbende erfaringsudveksling med de andre forskningscentre på IKV.

Et centralt punkt er Centerets organisering, som stadig er under udvikling. Der skal udvikles en givende ramme om kommunikation med Centerets deltagere og interessenter, således at de løbende kan bidrage til Centerets udvikling.

En sidste del af denne målsætning er at udvikle og udvide Centerets faste tilbud. Blandt igangværende initiativer er etableringen af en resourceside med forsknings- og undervisningspublikationer; registrering af Centeret i PURE samt lanceringen af Centerets nyhedsmail primo 2021. Et andet tiltag i perioden vil blive et fast, nationalt forskningsseminar om sundhedsfilosofi, og Centeret vil desuden udvide aktiviteten med at formidle viden om egne projekter og andre aktiviteter inden for sundhedsfilosofi på Facebook og LinkedIn samt gennem lokale og nationale medier. Desuden arbejder vi løbende med at udvide og tilpasse Centerets hjemmeside: www.sdu.dk/sundhedsfilosofi.

Milepæle

- At skabe dialog om Centerets udvikling med projektledere, forskere og andre interessenter gennem et tilbagevendende årligt møde (*initiativ og koordinering ved Centerledelsen*)
- Løbende at udvide og tilpasse Centerets faste tilbud til deltagernes behov (*koordineres af Centerledelsen*)

- At afholde et årligt nationalt forskningsseminar indenfor sundhedsfilosofi og etik (*koordineres af Centerledelsen*)
- At udvide formidlingen om sundhedsfilosofi gennem sociale og traditionelle medier (*Centerledelsen med hjælp fra projektledere og andre tilknyttede forskere*)
- At etablere et advisory board af topforskere indenfor sundhedsfilosofi (*initiativ hos forskere og projektledere; koordineres gennem Centeret*)

Godkendelse og evaluering

Udkastet til strategipapiret bliver rundsendt til styregruppen for Center for Sundhedsfilosofi og Etik til diskussion, revision og endelig godkendelse primo 2021. Strategien gælder til og med udgangen af 2023. Resultaterne af perioden 2021-2023 opgøres ultimo 2023, hvorefter strategiens målsætninger evalueres og der udvikles et udkast til en fornyet målsætning og strategi for Center for Sundhedsfilosofi og Etik primo 2024.

Om Center for Sundhedsfilosofi og Etik

Centerets organisering

Centeret er defineret som et samarbejde imellem Det Humanistiske Fakultet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og Odense Universitetshospital (OUH).

Centeret ledes formelt af en forsker fra HUM/Institut for Kulturvidenskaber, men den overordnede ledelse varetages af en styregruppe bestående af repræsentanter for alle tre samarbejdende institutioner.

Executive Board

- Ole Skøtt, Dekan, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet
- Kim Brixen, Lægefaglig direktør, Odense Universitetshospital
- Simon Møberg Torp, Dekan, Det Humanistiske Fakultet (Formand)

Styregruppe

- Kirsten Ohm Kyvik, Institutleder, Klinisk Institut
- Per Krogh Hansen, Institutleder, Institut for Kulturvidenskaber
- Pernille Hermann, Klinisk lektor, Medicinsk-endokrinologi, OUH
- Rikke Leth-Larsen, Institut for Regional Sundhedsforskning
- Morten Grønbæk, Direktør for Statens Institut for Folkesundhed, SDU
- Anne-Marie S. Christensen, Professor, Ph.d., Dr.Phil., Institut for Kulturvidenskaber (Leder af Center for Sundhedsfilosofi og Etik)